

3 Význam předškolního vzdělávání v mimořádné situaci

Jak již bylo uvedeno, pro předškolní vzdělávání, na rozdíl od vyšších stupňů vzdělávání, nebyl v době vyhlášení nouzového stavu v České republice vydán žádný zákaz fyzické přítomnosti dětí v předškolním vzdělávání nebo závazný pokyn k plošnému uzavření mateřských škol.³ Rozhodnutí o uzavření či omezení provozu mateřské školy, stejně jako případná organizace vzdělávání na dálku, bylo zcela na jednotlivých ředitelích. Stávající situace byla nová a komplikovaná nejen pro mateřské školy, ale zejména pro rodiče a jejich děti. Mnoho rodin čelilo novým skutečnostem a řešilo, jak předškolní děti v době nouzového stavu doma smysluplně zabavit a případně i nějakým způsobem vzdělávat a jak to všechno vhodně propojit s dalšími osobními i pracovními povinnostmi, které rodiče mají, včetně případné podpory ve vzdělávání starších dětí plnicích školní docházkou na vyšších stupních vzdělávání.

Zásadní v tomto období bylo zachovat příjemné rodinné prostředí pro výchovu a vzdělávání, ve kterém mají děti pocit jistoty a bezpečí. Velký význam pro děti předškolního věku pak měla rovněž podpora jejich spontaneity a tvořivosti. Rodiče mohli využívat běžné činnosti, které doma vykonávají a při nichž se dítě naučí mnoho dovedností potřebných pro praktický život a samostatnost (např. při vaření, stolování, uklízení, skládání prádla apod.). Zároveň mohli denní program cíleně obohatit o další činnosti, jako jsou např. čtení, povídání, pohybové aktivity, tvoření, výtvarné aktivity, hry s obrázky, číslky nebo písmeny apod.

Primárním úkolem mateřských škol v této době tedy bylo nabízet inspirace k různorodým rozvojovým aktivitám, a podpořit tak rodiče v zajištění vhodných podnětů pro vzdělávání dětí v domácím prostředí. Poskytovaná inspirace měla zásadní význam zejména pro rodiny, které ji z různých důvodů hledaly, a nedařilo se jim vytvářet dostatek pestřejích podnětů pro rozvoj dítěte.

Pro děti v posledním povinném roce předškolního vzdělávání je pak důležitá systematická příprava na vzdělávání v základní škole, do níž za několik měsíců nastoupí. V optimální podobě by na základě deficitních oblastí školní zralosti konkrétního dítěte měly být zadávány takové aktivity, které u něj cíleně rozvíjejí např. grafomotoriku, matematické představy, sluchové vnímání apod. Pedagogové mateřských škol mohli vhodným způsobem požádat rodiče, aby na základě dostupné diagnostiky věnovali podporu svému dítěti tak, aby bylo na přechod do základního vzdělávání co nejlépe připraveno. Optimálním postupem mateřských škol tak byla nejen nabídka rozvojových aktivit pro všechny, ale také aktivit individuálně cílených, které by co nejlépe odpovídaly potřebám konkrétního dítěte, zvláště v posledním roce předškolního vzdělávání.

³ Vezmeme-li v úvahu výrazné odlišnosti v podmínkách mateřských škol v jednotlivých místech (zejména pokud jde o jejich velikost), je otázkou, zda by centrální rozhodnutí vůbec dokázalo daná specifika smysluplně postihnout. Do budoucna by tak bylo vhodné spíše posilovat manažerské kompetence ředitelů mateřských škol, protože jejich rozhodnutí budou vždy lépe odpovídat místní situaci.